

Установа вышэйшай адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка”

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Праджэкт на вучэбнай рабоце
Установы вышэйшай адукацыі
“Беларускі дзяржаўны педагогічны
ўніверсітэт імя Максіма Танка”

А.В.Макоўчык

2018 г.

Рэгістрацыйны № УД 31-1-10/2018 пуч.

**БЕЛАРУСКАЯ МОВА
(ПРАФЕСЫЙНАЯ ЛЕКСІКА)**

Вучэбная праграма Установы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасцей:
профілю А “Педагогіка”

2018 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту ОСВО 1-02 03 03, уведзенага ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 30.08.2013 г. № 87.

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Д.В.Дзятко, загадчык кафедры беларускага мовазнаўства ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

П.П.Лобань, дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

В.В.Урбан, дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

М.В.Шабовіч, дацэнт кафедры беларускага мовазнаўства ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

У.І.Кузіковіч, загадчык кафедры рэдакцыйна-выдавцкіх тэхналогій ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт", кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

А.І.Міхалевіч, дацэнт кафедры беларускага і рускага мовазнаўства ўстановы адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЕРДЖЭННЯ:

Кафедрай беларускага мовазнаўства ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка"

(пратакол № 8 ад 23.03.18 г.)

Загадчык кафедры

 Д.В.Дзятко

Навукова-метадычным саветам ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка"

(пратакол № 5 ад 19.06.2018 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджальных матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ашавядае.

Метадыст вучэбна-метадычнага ўпраўлення БДПУ

 С.А.Старадуб

Адказы за рэдакцыю: М.В.Шабовіч

Адказы за выпуск: М.В.Шабовіч

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Беларуская мова (прафесійная лексіка) – вучэбная дысцыпліна, якая дапамагае студэнтам павысіць узровень валодання беларускай мовай, сфарміраваць камунікатыўна развітую асобу, здольную наладжваць зносіны на роднай мове ў прафесійна-дзелавой сферы, ствараць і перакладаць прафесійна арыентаваныя і навуковыя тэксты, весці дзелавую дакументацыю, выступаць з навуковымі паведамленнямі і публічнымі прамовамі.

Вучэбная праграма “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” накіравана на засваенне і прафесійнае прымяненне беларускай навуковай тэрміналогіі, выпрацоўку ў студэнтаў уменняў правільна ўспрымаць спецыяльную інфармацыю на беларускай мове, а таксама дакладна і асэнсавана выказваць любую думку, спрыяць павышэнню грамадскага прэстыжу беларускай літаратурнай мовы як мовы тытульнай нацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Мэта вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”

- павысіць культуру беларускага маўлення;
- выпрацаваць і замацаваць практычныя ўменні і навыкі граматычнага карыстання вуснай і пісьмовай мовай у сферы спецыяльнай камунікацыі;
- пашырыць і ўзбагаціць прафесійны лексічны запас будучых спецыялістаў, выпрацаваць уменне практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па спецыяльнасці;
- фарміраваць устаноўку на практычнае ўкараненне атрыманых студэнтамі ведаў у іх прафесійнай дзейнасці.

Задачы вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”:

- сфарміраваць у студэнтаў разуменне неабходнасці ведаць і карыстацца беларускай мовай у прафесійнай дзейнасці;
- даць неабходную сістэму ведаў пра арфаэпічныя, граматычныя нормы беларускай літаратурнай мовы, беларускую навуковую тэрміналогію, тэрмінаграфію і культуру прафесійнага маўлення;
- пашырыць і ўзбагаціць прафесійны лексічны запас будучых спецыялістаў, выпрацаваць уменне практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па спецыяльнасці;
- садзейнічаць падрыхтоўцы высокаадукаваных, творчых і крытычна думачых спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў *акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый*.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый

Студэнт павінен:

АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для рашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-7. Мець навыкі, якія звязаны з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў, кіраваннем інфармацыяй і працай з камп'ютарам.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый спецыяліста

САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

САК-3. Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

САК-4. Валодаць навыкамі зберажэння здароўя.

САК-6. Умець працаваць у камандзе.

САК-7. Быць здольным да самаадукацыі і ўдасканалення прафесійнай дзейнасці.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый

ПК-3. Арганізоўваць і праводзіць вучэбныя заняткі разнастайных відаў і формаў.

ПК-5. Выкарыстоўваць аптымальныя метады, формы і сродкі выхавання.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” студэнт павінен **ведаць**:

- ролю мовы і маўлення ў працэсе сацыяльна-прафесійных зносін;
- месца і ролю беларускай мовы ў славянскай і еўрапейскай супольнасці народаў і моў;
- арфаэпічныя нормы беларускай літаратурнай мовы;
- сістэму лексічных, граматычных і стылістычных сродкаў беларускай мовы;
- прафесійную лексіку;
- тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі па адпаведных сферах навукова-прафесійнай дзейнасці.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” студэнт павінен **умець**:

- паспяхова карыстацца вуснай і пісьмовай мовай;
- пазбягаць тыповых маўленчых памылак у сферы прафесійнай дзейнасці;
- адэкватна ўспрымаць прафесійныя тэксты і навуковую галіновую інфармацыю;
- ствараць, перакладаць і аналізаваць прафесійна арыентаваныя тэксты;
- складаць і весці на беларускай мове справавую дакументацыю, рыхтаваць навуковыя і публічныя выступленні і г.д.;
- выконваць тэсты і тэставыя заданні, якія садзейнічаюць замацаванню вучэбнага матэрыялу.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” студэнт павінен **валодаць**:

- культурай вуснага і пісьмовага маўлення;

- беларускай навуковай тэрміналогіяй па адпаведнай спецыяльнасці;
- нормамі беларускай літаратурнай мовы;
- навыкамі складання і правільнага афармлення афіцыйна-справавой дакументацыі;
- уменнямі і навыкамі працы са спецыяльнымі тэкстамі на беларускай мове і тэрміналагічнымі слоўнікамі і даведнікамі.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў шэрагу іншых дысцыплін.

Дысцыпліна “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” выконвае важную ролю на філалагічных і нефілалагічных факультэтах і займае сваё асаблівае месца. Яе выкладанне мае сваю спецыфіку, абумоўленую наяўнасцю беларуска-рускага двухмоўя, таму пэўныя правілы і нормы беларускай літаратурнай мовы (асабліва фанетычныя, арфаэпічныя і сінтаксічныя) часам супастаўляюцца з правіламі і нормамі сучаснай рускай мовы.

Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі.

Пры вывучэнні дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” прадугледжваецца пераемнасць і сувязь яе з іншымі дысцыплінамі (беларуская мова, культура маўлення, педагогіка, матэматыка, фізіка, хімія, географія, батаніка, біялогія і інш.), а таксама са школьнымі курсам беларускай мовы. Асабліва ўвага пры выкладанні асобных тэм павінна ўдзяляцца вывучэнню спецыфічных рыс беларускай мовы і маўлення, што з’яўляецца надзвычай важным ва ўмовах білінгвізму. Лекцыйныя і практычныя заняткі, прадугледжаныя вучэбным планам, узаемна звязаны і арганічна дапаўняюць адно аднаго, даючы магчымасць пазлыбіць і ўдасканаліць набытыя веды. Пэўная колькасць тэм па вучэбнай дысцыпліне адведзена на самастойнае вывучэнне. Такая праца прызывае навыкі самастойнай вучобы, выходзіць ў студэнтаў адказнасць, будучы імкненне да самаразвіцця.

У адпаведнасці з вучэбным планам установы вышэйшай адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка” на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” адводзіцца: усяго – 58 гадзін, аўдыторных – 34 гадзіны, на самастойную працу – 24 гадзіны. Дысцыпліна вывучаецца на 1 курсе ў першым або другім семестры ў адпаведнасці звучэбнымі планамі факультэтаў.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая і завочная.

Размеркаванне гадзін на дзённым аддзяленні:

Лекцыі – 8 гадзін.

Практычныя заняткі – 26 гадзін.

Самастойная праца – 24 гадзіны. Вылучыць на: тэму 2.2.4. – 2 г., тэму 3.1.4 – 2 г., тэму 3.2.4 – 1 г., тэму 3.5.2 – 1 г., тэму 3.6.2 – 1 г., тэму 4.1.4 – 1 г., тэму 4.2.2 – 2 г., тэму 4.3.2 – 1 г., тэму 5.2.2 – 1 г., тэму 5.3.2 – 1 г., тэму 6.1.6 – 2 г., 6.2.4 – 1 г., 6.3.2 – 2 г., 6.4.1 – 6 г.

Форма атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – **залік**.

На завочнай форме атрымання вышэйшай адукацыі на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” адводзіцца: усяго – 58 гадзін, аўдыторных – 10 гадзін, на самастойную працу – 48 гадзін.

Колькасць аўдыторных гадзін наступная:

лекцыі – 4 гадзіны,

практычныя – 6 гадзін,

самастойная праца – 48 гадзін.

Форма атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – **залік**.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. Уводзіны.

1.1. Прадмет і задачы курса “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”.
Раздзелы курса.

1.2. Месца курса ў сістэме сацыяльна-гуманітарных навук, яго сувязь з іншымі дысцыплінамі.

1.3. Асноўныя тэрміны і паняцці курса.

1.4. Роля дысцыпліны ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-асобасных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускнікоў ВНУ.

2. Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульнаадукацыйных і нацыянальных каштоўнасцей.

2.1 Мова і соцыум.

2.1.1. Функцыі мовы ў грамадстве.

2.1.2. Агульныя звесткі пра мову і яе паходжанне.

2.1.3. Беларуская мова сярод іншых моў свету.

2.1.4. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў.

2.2. Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця.

2.2.1. Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім Княстве Літоўскім.

2.2.2. Нацыянальна-моўная палітыка Гэчы Паспалітай і яе вынікі.

2.2.3. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. (Беларуская мова 19 – пачатку 20 ст.)

2.2.4. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.

2.2.5. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму.

3. Беларуская навуковая тэрміналогія. Тэрміналагічныя слоўнікі.

3.1. 3 гісторыі беларускай навуковай тэрміналогіі і тэрмінаграфіі.

3.1.1. Пяршыды развіцця беларускай навуковай тэрміналогіі.

3.1.2. Асноўныя прынцыпы выпрацоўкі беларускай навуковай тэрміналогіі ў 20 – 30-я гг. XX ст.

3.1.3. Крыніцы фарміравання беларускай тэрміналогіі. Роля жывой народнай мовы ў складванні і развіцці беларускай тэрміналагічнай лексікі.

3.1.4. Беларуская навуковая тэрміналогія на сучасным этапе.

3.2. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы беларускай літаратурнай мовы.

3.2.1. Паняцце тэрміналогіі і тэрмінасістэмы. Галіновыя тэрміналагічныя сістэмы.

3.2.2. Тэрміны, іх спецыфічныя асаблівасці.

3.2.3. Наменклатурныя назвы (номены), іх адрозненне ад тэрмінаў.

3.2.4. Прафесіяналізмы. Агульныя і адрозныя рысы тэрмінаў і прафесіяналізмаў.

3.3. Класіфікацыя тэрмінаў.

3.3.1. Тэрміны-сінонімы, іх тыпы. Тэрміны-антонімы, іх тыпы. Аманімічныя ўнутрымоўныя і міжнавуковыя тэрміны.

3.3.2. Структурная характарыстыка тэрмінаў. Словы-тэрміны (невыворныя, вытворныя, складаныя, абрэвіятуры), тэрміны-словазлучэнні (свабодныя і несвабодныя), сімвалы-словы.

3.3.3. Лексіка-граматычная характарыстыка тэрмінаў: тэрміны-назоўнікі, тэрміны-прыметнікі, тэрміны-дзеясловы, тэрміны-прыслоўі, тэрміны-лічэбнікі. Уласныя назоўнікі ў структуры тэрмінаў.

3.4. Тэрміны паводле паходжання.

3.4.1. Асноўныя прычыны запазычвання тэрмінаў.

3.4.2. Асваенне іншамовных тэрмінаў беларускай мовай.

3.5. Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі.

3.5.1. Спосабы і сродкі ўтварэння тэрмінаў. Лексіка-семантычны спосаб. Тэрміналагізацыя і дэтэрміналагізацыя. Уласналексічны спосаб. Марфалагічны (суфіксальны, нульсуфіксальны, прэфіксальны, прэфіксальна-суфіксальны) спосаб. Аснова- і словаскладанне. Складанасуфіксальны спосаб. Абрэвіяцыя. Спосаб апелятывацыі, ці пераход уласных імёнаў у тэрміны. Марфалагічна-сінтаксічны спосаб. Сінтаксічны спосаб.

3.5.2. Сувязь тэрміналогіі з фразеалогіяй. Пераход тэрміналагічных і прафесійных адзінак у фразеалагізмы.

3.5.3. Звесткі з гісторыі беларускай тэрмінаграфіі. Тэрміналагічная лексікаграфія 20 – 30-х, 50 – 80-х, 90-х гадоў XX ст. і нашага часу.

3.6. Тэрміналагічныя слоўнікі беларускай мовы, іх прызначэнне.

3.6.1. Тэрміналагічныя даведнікі, іх функцыі.

3.6.2. Сістэма падаткаў тэрмінаў у слоўніках розных тыпаў: тлумачальных і перакладных слоўніках, у слоўніках іншамовных слоў. Электронныя тэрміналагічныя слоўнікі.

4. Мова навукі і яе асаблівасці.

4.1. Навуковы стыль.

4.1.1. Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны), іх адрозненне.

4.1.2. Навуковы стыль. Асноўныя рысы навуковага стылю. Навуковы стыль і яго падстылі (уласна навуковы (акадэмічны), навукова-тэхнічны, навукова-інфармацыйны, навукова-даведачны, вучэбна-навуковы, навукова-папулярны).

4.1.3. Асноўныя рысы навуковага стылю.

4.1.4. Кампазіцыя навуковага тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне.

4.2. Жанравая разнастайнасць навуковых тэкстаў (артыкул, даклад, рэферат, анатацыя, рэзюмэ, тэзісы і інш.)

4.2.1. Патрабаванні да іх напісання і афармлення.

4.2.2. Праца з навуковымі тэкстамі, іх аналіз, анатаванне і рэферыраванне.

4.3. Моўныя асаблівасці навуковых тэкстаў.

4.3.1. Моўныя сродкі навуковага стылю. Лексічныя, фразеалагічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці навуковага стылю.

4.3.2. Падбор тэкстаў па спецыяльнасці.

4.3.3. Аналіз тэкстаў навуковага стылю.

4.3.4. Асаблівасці перакладу на беларускую мову навуковых тэкстаў.

5. Мова справавой сферы і яе асаблівасці.

5.1. Афіцыйна-справавы стыль.

5.1.1. Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю.

5.1.2. Падстылі афіцыйна-справавога стылю (канцылярскі (адміністрацыйна-канцылярскі), юрыдычны, дыпламатычны). Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю. Лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці афіцыйна-справавога стылю.

5.1.3. Кампазіцыя афіцыйна-справавых тэкстаў. Загаловак і іншыя рэквізіты як элементы тэксту службовага дакумента. Роля клішэраваных выразаў у арганізацыі тэксту службовых дакументаў.

5.2. **Віды афіцыйна-справавых тэкстаў** (заява, даверанасць, аўтабіяграфія, дакладная запіска, тлумачальная запіска, кантракт, справавыя пісьмы і інш.).

5.2.1. Правілы іх напісання і афармлення.

5.2.2. Праца з афіцыйна-справавымі тэкстамі, іх аналіз.

5.3. Моўныя асаблівасці афіцыйна-справавых тэкстаў.

5.3.1. Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю.

5.3.2. Стварэнне тэкстаў афіцыйна-справавога стылю (заява, аўтабіяграфія, даверанасць і інш.) і іх аналіз.

5.3.3. Асаблівасці перакладу на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў.

6. Культура прафесійнага маўлення.

6.1. Прафесійна арыентаванае маўленне.

6.1.1. Мова і маўленне. Паняцце культуры маўлення.

6.1.2. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чысціня, багацце (разнастайнасць), лаканічнасць, дарэчнасць, выразнасць маўлення.

6.1.3. Тэхніка і выразнасць вуснага маўлення. Асноўныя стылі маўлення.

6.1.4. Узаемадзеянне вербальных і невербальных сродкаў маўленчай дзейнасці педагога.

6.1.5. Падрыхтоўка да публічнага выступлення. Асноўныя якасці-паказчыкі паспяховага выступлення настаўніка.

6.1.6. Маўленчы этыкет і культура зносін.

6.2. Моўныя нормы і правільнасць маўлення.

6.2.1. Тыпы моўных нормаў. Нарматыўнасць і варыянтнасць.

6.2.2. Арфаэпічныя нормы беларускай літаратурнай мовы і прычыны іх парушэння. Асаблівасці беларускага літаратурнага вымаўлення ў параўнанні з рускім (на прыкладзе тэрмінаў).

6.2.3. Акцэнталагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Акцэнталагічныя памылкі ў сферы спецыяльнай камунікацыі.

6.2.4. Словаўтваральныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Парушэнні словаўтваральных нормаў беларускай мовы (на прыкладзе тэрмінаў).

6.3. *Арфаграфічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.*

6.3.1. Змены і ўдакладненні ў беларускім правапісе.

6.3.2. Асаблівасці правапісу тэрмінаадзінак.

6.4. *Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.*

6.4.1. Асноўныя нормы ўжывання назоўнікаў, прыметнікаў, лічэбнікаў, займеннікаў, прыслоўяў, дзеясловаў і дзеяслоўных формаў у сферы спецыяльнай камунікацыі.

6.4.2. Адхіленні ад марфалагічнай нормы.

6.5. *Сінтаксічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.*

6.5.1. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах.

6.5.2. Тыповыя парушэнні сінтаксічных нормаў беларускай мовы.

**Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны
(дзённая форма атрымання вышэйшай адукацыі)**

№ п/п	Назва раздзела (модуля), тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная праца студэнтаў	Літаратура	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя заняткі			
	БЕЛАРУСКАЯ МОВА (ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА) (34 г.).	8	26	24		
1.	Уводзіны (1 г.)	1				
	1.1. Прадмет і задачы курса. Раздзелы курса. 1.2 .Месца курса ў сістэме сацыяльна-гуманітарных навук, яго сувязь з іншымі дысцыплінамі. 1.3. Асноўныя тэрміны і паняцці курса. 1.4. Роля курса ў фарміраванні і развіцці сацыяльна-асобных і сацыяльна-прафесійных кампетэнцый выпускнікоў ВНУ.	1				
2.	Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульнаадукацыйных і нацыянальных каштоўнасцей (3 г.)	1	2	2		
2.1	Мова і соцыум.	1				
	2.1.1. Функцыі мовы ў грамадстве. 2.1.2. Агульныя звесткі пра мову і яе паходжанне. 2.1.3. Беларуская мова сярод іншых моў свету. 2.1.4. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў.				3,4	
2.2	Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця.		2			
	2.2.1. Старабеларуская мова 14 – 16 ст. 2.2.2. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. 2.2.3. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. 2.2.4. Развіццё і функцыянаванне беларускай мовы ў XX – пач. XXI ст. 2.2.5. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму.			2	3,4	Фронтальнае апытванне
3.	Беларуская навуковая тэрміналогія. Тэрміналагічныя слоўнікі (10 г.)	2	8	5		

3.1	3 гісторыі беларускай навуковай тэрміналогіі і тэрмінаграфіі.	1				
	3.1.1. Перыяды развіцця беларускай навуковай тэрміналогіі і тэрмінаграфіі. 3.1.2. Асноўныя прынцыпы выпрацоўкі беларускай навуковай тэрміналогіі ў 20–30 гг. 20 ст. 3.1.3. Крыніцы фарміравання беларускай тэрміналогіі. 3.1.4. Беларуская навуковая тэрміналогія і тэрмінаграфія на сучасным этапе.			2	3,4,5,8,15,17	Фронтальнае апытванне
3.2	Спецыяльная лексіка.	1				
	3.2.1. Паняцце тэрміналогіі і тэрмінасістэмы. 3.2.2. Тэрміны, іх спецыфічныя асаблівасці. 3.2.3. Наменклатурныя назвы (номены), іх адрозненне ад тэрмінаў. 3.2.4. Прафесіяналізмы.			1	3,4,5,8,15,17	Праверка пісьмовай работы з наступным яе аналізам
3.3	Класіфікацыя тэрмінаў.		2			
	3.3.1. Тэрміны – сінонімы, антонімы, амонімы. 3.3.2. Структурная характарыстыка тэрмінаў. 3.3.3. Лексіка-граматычная характарыстыка тэрмінаў.				3,4,5,8,15,17	
3.4	Тэрміны наводле паходжання.		2			
	1. Асноўныя прычыны запазычвання тэрмінаў. 2. Асваенне іншамовных тэрмінаў беларускай мовай.					Выкананне вусных і пісьмовых практыкаванняў
3.5	Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі.		2			
	3.5.1. Спосабы і сродкі ўтварэння тэрмінаў. 3.5.2. Сувязь тэрміналогіі з фразеалогіяй. 3.5.3. Звесткі з гісторыі беларускай тэрмінаграфіі. Тэрміналагічная лексікаграфія 20 – 30-х, 50 – 80-х, 90-х гадоў XX ст. і нашага часу.			1	3,4,5,8,15,17	Выкананне заданняў па тэме
3.6	Тэрміналагічныя слоўнікі беларускай мовы, іх прызначэнне.		2			3,4,5,8,15,17
	3.6.1. Тэрміналагічныя даведнікі, іх функцыі. 3.6.2. Сістэма падачы тэрмінаў у слоўніках розных тыпаў.			1		Праца са слоўнікамі і тэкстамі,

						пераклад тэкстаў па спецыяльнасці
4.	Мова навукі і яе асаблівасці (5 г.)	1	4	4		
4.1	<i>Навуковы стыль.</i>	1				
	4.1.1. Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя стыляў. 4.1.2. Навуковы стыль і яго падстылі. 4.1.3. Асноўныя рысы навуковага стылю. 4.1.4. Кампазіцыя навуковага тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне.			1	2,3,4,5,15	
4.2	<i>Жанравая разнастайнасць навуковых тэкстаў.</i>		2			
	4.2.1. Патрабаванні да іх напісання і афармлення. 4.2.2. Праца з навуковымі тэкстамі, іх аналіз, анатаванне і рэферыраванне.			2	2,3,4,5,15	Анатаванне і рэферыраванне тэкстаў
4.3	<i>Моўныя асаблівасці навуковых тэкстаў.</i>		2			
	4.3.1. Моўныя сродкі навуковага стылю. 4.3.2. Падбор тэкстаў па спецыяльнасці. 4.3.3. Аналіз тэкстаў навуковага стылю. 4.3.4. Асаблівасці перакладу на беларускую мову навуковых тэкстаў.			1	2,3,4,5,15	Кантрольная праца
5.	Мова справавай сферы і яе асаблівасці. (5 г.)	1	4	2		
5.1	<i>Афіцыйна-справавы стыль.</i>	1				
	5.1.1. Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю. 5.1.2. Падстылі афіцыйна-справавога стылю. 5.1.3. Кампазіцыя афіцыйна-справавых тэкстаў.				3,4,9,15	
5.2	<i>Віды афіцыйна-справавых тэкстаў.</i>		2			
	5.2.1. Правілы іх напісання і афармлення. 5.2.2. Праца з афіцыйна-справавымі тэкстамі, іх аналіз.			1	3,4,9,15	Пісьмовая праца
5.3	<i>Моўныя асаблівасці афіцыйна-справавых тэкстаў.</i>		2			
	5.3.1. Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю. 5.3.2. Стварэнне тэкстаў афіцыйна-справавога стылю (заява, аўтабіяграфія, даверанасць і інш.) і іх аналіз. 5.3.3. Асаблівасці перакладу на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў.			1	3,4,9,15	Самастойная пісьмовая праца

6.	Культура прафесійнага маўлення. (10 г.)	2	8	11		
6.1	<i>Прафесійна арыентаванае маўленне.</i>	2				
	6.1.1. Мова і маўленне. Паняцце культуры маўлення. 6.1.2. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення. 6.1.3. Тэхніка і выразнасць вуснага маўлення. Асноўныя стылі маўлення. 6.1.4. Узаемадзеянне вербальных і невербальных сродкаў маўленчай дзейнасці педагога. 6.1.5. Падрыхтоўка да публічнага выступлення. Асноўныя якасці-паказчыкі паспяховага выступлення настаўніка. 6.1.6. Маўленчы этыкет і культура зносін.			2	1,2,3,4,5,7,15	Падрыхтоўка вусных паведамленняў і рэфератаў
6.2	<i>Моўныя нормы і правільнасць маўлення.</i>		2			
	6.2.1. Тыпы моўных нормаў. 6.2.2. Арфаэпічныя нормы. Асаблівасці беларускага літаратурнага вымаўлення (на прыкладзе тэрмінаў). 6.2.3. Акцэнталагічныя нормы. Акцэнталагічныя памылкі. 6.2.4. Словаўтваральныя нормы. Парушэнні словаўтваральных нормаў беларускай мовы (на прыкладзе тэрмінаў).			1	1,2,3,4,5,7,15	Заданні на картках, праца з тэкстамі
6.3	<i>Арфаграфічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.</i>		2			
	6.3.1. Змены і ўдакладненні ў беларускім правапісе. 6.3.2. Асаблівасці правапісу тэрмінаадзінак.			2	1,2,3,4,10,12	Тэставыя заданні
6.4	<i>Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.</i>		2			Кантрольная работа
	6.4.1. Асноўныя нормы ўжывання розных часцін мовы ў сферы спецыяльнай камунікацыі. 6.4.2. Адхіленні ад марфалагічнай нормы.			6	1,2,3,4,11,15	Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
6.5	<i>Сінтаксічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.</i>		2			
	6.5.1. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах.. 6.5.2. Тыповыя парушэнні сінтаксічных нормаў беларускай мовы.				1,2,3,4,11,15	Пісьмовая работа
	Усяго	8	26	24		

**Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны
(завочная форма атрымання вышэйшай адукацыі)**

№ п/п	Назва раздзела (модуля), тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Літаратура	Форма кантролю ведаў
		Тэорыя	Практычныя заняткі		
	БЕЛАРУСКАЯ МОВА (ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА)	4	6		
3.	Беларуская навуковая тэрміналогія. Тэрміналагічныя слоўнікі (4 г.)	4			
3.2	<i>Спецыяльная лексіка.</i>	2	1		
	3.2.1. Паняцце тэрміналогіі і тэрмінасістэмы. 3.2.2. Тэрміны, іх спецыфічныя асаблівасці. 3.2.3. Наменклатурныя назвы (номены), іх адрозненне ад тэрмінаў. 3.2.4. Прафесіяналізмы.			2,3,4,5,8,17	Праверка пісьмовай работы з наступным яе аналізам
3.5	<i>Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі</i>	1			
	3.5.1. Спосабы і сродкі ўтварэння тэрмінаў. 3.5.2. Сувязь тэрміналогіі з фразеалогіяй.			2,3,4,5,8,17	Выкананне заданняў па тэме
3.6	<i>Тэрміналагічныя слоўнікі беларускай мовы, іх прызначэнне.</i>	1			
	3.6.1. Тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі. 3.6.2. Сістэма падачы тэрмінаў у слоўніках розных тыпаў.			3,4	Праца са слоўнікамі і тэкстамі, пераклад тэкстаў па спецыяльнасці
4.	Мова навукі і яе асаблівасці (2 г.)		2		
4.3	<i>Моўныя асаблівасці навуковых тэкстаў.</i>		2		

	4.3.1. Моўныя сродкі навуковага стылю. 4.3.2. Падбор тэкстаў па спецыяльнасці. 4.3.3. Аналіз тэкстаў навуковага стылю. 4.3.4. Асаблівасці перакладу на беларускую мову навуковых тэкстаў.			3,4	Кантрольная работа
6.	Культура прафесійнага маўлення. (2 г.)		4		
6.4	<i>Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы.</i>		4		
	6.4.1. Асноўныя нормы ўжывання розных часцін мовы ў сферы спецыяльнай камунікацыі. 6.4.2. Адхіленні ад марфалагічнай нормы.			1,2,3,4,11,15	Кантрольная работа Пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую
	Усяго	4	6		

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Асноўная літаратура

1. Азарка, В.У. Беларуская мова: спецыяльная лексіка / В.У.Азарка, А.С.Васілеўская, М.М.Круталевіч. – Мінск, 2004. – 207 с.
2. Антанюк, Л.А. Беларуская мова: спецыяльная лексіка / Л.А.Антанюк, Б.А.Плотнікаў. – Мінск, 2004. – 238 с.
3. Беларуская мова. Прафесійная лексіка для педагогаў: вучэбны дапаможнік / Д.В.Дзятко [і інш.]; пад рэд. Д.В.Дзятко. – Мінск, 2012. – 230 с.
4. Беларуская мова. Прафесійная лексіка: вучэбны дапаможнік / Д.В.Дзятко [і інш.]; пад рэд. Д.В.Дзятко. – Мінск, 2013. – 287 с.
5. Беларуская мова: прафесійная лексіка: курс лекцый / Л. А. Антанюк, Б. А. Плотнікаў. – 5-е выд., стэрэатыпнае. – Мінск : Акадэмія кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, 2008. – 238 с.
6. Беларуская мова. Прафесійная лексіка. Прыродазнаўства: вучэб. дапам. / М.Р.Прыгодзіч [і інш.]; пад рэд. М.Р.Прыгодзіча, У.І.Куліковіча. – Мінск : РІВШ, 2015. – 262 с.
7. Беларуская мова: энцыклапедыя. – Мінск, 1994. – 654 с.
8. Дзятко, Д.В. Беларуская матэматычная тэрміналогія: станаўленне, структура і функцыянаванне: манаграфія / Д.В.Дзятко. – Мінск, 2009. – 190 с.
9. Каўрус, А. Дакумент па-беларуску / А.Каўрус. – Мінск, 1994. – 160 с.
10. Куліковіч, У.І. Правілы сучаснай беларускай арфаграфіі: вучэб. дапам. / У.І. Куліковіч. – Мінск, 2011. – 221 с.
11. Маршэўская, В.Б. Беларуская мова. Прафесійная лексіка: вучэб. дапам. / В.В.Маршэўская. – Гродна, 2003. – 274 с.
12. Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 142 с.
13. Старавойтава, Н.П. Беларуская мова: гісторыя і сучаснасць: вучэбна-метадычны дапаможнік для нефілалагічных спецыяльнасцей / Н.П. Старавойтава. – Мінск, 2006. – 181 с.
14. Струкова, С.М. Лексіка беларускай мовы: гісторыя і сучаснасць / С.М.Струкова. – Мінск, 2008. – 774 с.
15. Сучасная беларуская літаратурная мова: вучэб. дапам / Д.В. Дзятко [і інш.]; пад. рэд. Д.В. Дзятко – Мінск : Вышэйшая школа, 2017. – 588 с.
16. Сцяцко, П.У. Культура мовы / П.У. Сцяцко. – Мінск, 2002. – 444 с.
17. Тэорыя і практыка беларускай тэрміналогіі / Арашонкава Г.У. [і інш.]; навук. рэд. А.І. Падлужны. – Мінск, 1999. – 173 с.
18. Энцыклапедыя для школьнікаў і студэнтаў. У 12 т. Т. 7. Беларуская мова / рэдкал. : У.У. Андрыевіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 2017. – 496 с.

Дадатковая літаратура

1. Антанюк, Л.А. Беларуская навуковая тэрміналогія: фарміраванне, структура, упарадкаванне, канструяванне, функцыяніраванне / Л.А.Антанюк. – Мінск, 1987. – 238 с.
2. Антанюк, Л.А. Сучасная беларуская тэрміналогія / Л.А.Антанюк. – Мінск, 1995. – 216 с.
3. Беларуская мова (прафесійная лексіка): вучэбна-метадычны комплекс для студэнтаў нефілалагічных спецыяльнасцей / С. А. Вялюга, А. І. Зянько. – Наваполацк : ПДУ, 2011. – 263 с.
4. Беларуская мова (прафесійная лексіка): Практыкум: Вучэб. дапам. для студэнтаў нефілал. спецыяльнасцей ВНУ / В.В.Маршэўская. – Гродна : ГрДУ, 2000. – 131 с.
5. Беларуская мова. Прафесійная лексіка. Сацыяльна-гуманітарныя навукі: вучэбны дапаможнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі / [М.Р. Прыгодзіч і інш.]. – Мінск : Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы, 2015. – 258 с.
6. Беларуская мова: спецыяльная лексіка: практыкум для студэнтаў спецыяльнасці "Інфармацыйныя сістэмы і тэхналогіі" / Л. П. Місюкавец. – Пінск : ПалесДУ, 2016. – 68 с.
7. Беларуская навуковая тэрміналогія: у 4 кн. – Мінск, 2010. – Кн.4.– 463 с.
8. Буракова, М.У. Анамаліі, тэрміналогія і фразеалогія: вучэб.-метадыч. дапам. / М.У.Буракова, В.А.Ляшчынская. – Мінск, 2011. – 165 с.
9. Губкіна, А.В. Беларуская мова. Эканамічная лексіка: вучэбны дапам. / А.В.Губкіна, В.А.Зразікава. – Мінск, 2009. – 198 с.
10. Іўчанкаў, В.І. Беларуская арфаграфія: апавяданні і гісторыі / В.І. Іўчанкаў. – Мінск, 2010. – 302 с.
11. Красней, В.П. Беларуская тэрміналогія: зб арт. / В.П.Красней. – Мінск, 2011. – 215 с.
12. Лапкоўская, А.М. Сучасная беларуская батанічная тэрміналогія / А.М.Лапкоўская. – Гродна, 2007. – 166 с.
13. Ляшчынская, В.А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В.А.Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 254 с.
14. Ляшчынская, В.А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка / В.А.Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 243 с.
15. Смольская, Т. М. Беларуская мова. Юрыдычная лексіка: вучэб. дапам. / Т.М.Смольская, Л.У.Хрышчановіч. – Мінск, 2011. – 239 с.

ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫКАНАННЯ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ

№ н/п	Назва тэмы, раздзела	Колькасць гадзін на СПС	Заданне	Форма выканання
1.	2.2.4. Развіццё і функцыянаванне беларускай мовы ў 20 – пач. 21 ст.	2	Заканспектаваць параграф 1.3.3. [3, с.14-17].	Канспект
2.	3.1.4. Беларуская навуковая тэрміналогія і тэрмінаграфія на сучасным этапе.	2	Падрыхтаваць рэферат.	Рэферат.
3.	3.2.4. Прафесіяналізмы.	1	Заканспектаваць фрагмент параграфа 2.5 [3, с.36–37]). Выканаць заданне13 [3, с.71].	Канспект. Пісьмовае заданне.
4.	3.5.2. Сувязь тэрміналогіі з фразеалогіяй.	1	Падрыхтаваць вуснае паведамленне.	Вуснае паведамленне
5.	3.6.2. Сістэма падачы тэрмінаў у слоўніках розных тыпаў.	1	Праца са слоўнікамі розных тыпаў.	Праца са слоўнікамі.
6.	4.1.4. Кампазіцыя навуковага тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне.	1	Заканспектаваць параграф 5.4 [3, с.148–153].	Канспект. Вусныя адказы.
7.	4.2.2. Праца з навуковымі тэкстамі, іх аналіз, анатаванне і рэферыраванне.	2	Зрабіць анатацыю навуковага артыкула.	Анатацыя.
8.	4.3.2. Падбор тэкстаў па спецыяльнасці.	1	Падбраць тэксты па спецыяльнасці і перакласці іх на беларускую мову.	Падбор тэкстаў. Пісьмовы пераклад.
9.	5.2.2. Праца з афіцыйна-справавымі тэкстамі, іх аналіз.	1	Зрабіць план-канспект параграфа 6.3. 4 [3, с.178–183].	План-канспект. Вуснае апытванне.
10.	5.3.2. Стварэнне тэкстаў афіцыйна-справавога стылю (заява, аўтабіяграфія, даверанасць і інш.) і іх аналіз.	1	Стварыць тэксты афіцыйна-справовага стылю.	Стварэнне тэкстаў. Іх аналіз.
11.	6.1.6. Маўленчы этыкет і культура зносін.	2	Заканспектаваць параграф 7.4. [3, с.197–199]. Выканаць заданне 196 [3, с.209].	Канспект. Пісьмовае заданне.
12.	6.2.4. Словаўтваральныя нормы. Парушэнні словаўтваральных нормаў беларускай мовы (на прыкладзе тэрмінаў).	1	Выканаць заданні 90, 91, 92. [3, с.206–208].	Пісьмовае заданне.
13.	6.3.2. Асаблівасці правапісу тэрмінаадзінак.	2	Выканаць тэставыя заданні	Тэставыя заданні
14.	6.4.1. Асноўныя нормы ўжывання розных часцін мовы ў сферы спецыяльнай камунікацыі.	6	Зрабіць тэзісны план-канспект матэрыялаў з падручніка [3, с.83–103]. Выканаць заданні 27, 37, 40, 42, 46, 48, 49, 50 [3, с. 106–117].	План-канспект Выкананне заданняў з падручніка. Вусныя адказы

МЕТАДЫЧНЫЯ РЕКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная праца студэнтаў прадугледжвае грунтоўнае вывучэнне даведачнай літаратуры па гістарычнай граматыцы і гісторыі беларускай літаратурнай мовы, а таксама гістарычных слоўнікаў, у якіх адлюстравана не толькі семантыка старажытных лексічных адзінак, але і іх этымалогія. Слоўнікі прыдатныя і ў тых выпадках, калі неабходна зрабіць пэўны від перакладу (мастацкі, афіцыйна-справавы, навуковы і інш.) са старажытнай беларускай мовы рознага перыяду і пэўнага функцыянальнага стылю на сучасную беларускую літаратурную мову.

Пры вывучэнні фанетычных працэсаў дапісьмовай і пісьмовай эпохі старажытнай беларускай мовы мэтазгодна праводзіць гістарычны аналіз моўных фактаў на розных помніках славянскага пісьменства, а таксама супастаўляць гэтыя факты з фактамі сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

Вывучэнне “Гістарычнай марфалогіі”, у прыватнасці такіх самастойных часцін мовы, як назоўнік, прыметнік, дзеяслоў, варта звяртацца не толькі да аналізу разнастайных лексічных адзінак на марфалагічным ўзроўні, але і на фанетычным. Такі падыход дазволіць актывізаваць вучэбную дзейнасць студэнтаў, а таксама будзе спрыяць замацаванню раней вывучанага матэрыялу.

Пры вывучэнні гісторыі беларускай літаратурнай мовы неабходна выкарыстоўваць хрэстаматычныя тэксты розных дапаможнікаў, у тым ліку і электронных, каб выпрацоўваць у студэнтаў навыкі адбору, сістэматызацыі і кваліфікацыі разнастайных моўных гістарычных фактаў, уменні гістарычнага аналізу тэкставых ўрыўкаў рознага часу, а таксама навыкі каменціравання моўных асаблівасцяў старажытных беларускіх пісьмовых помнікаў.

ПЕРАЛІК СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦА ПРЫ ВЫВУЧЭННІ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ “БЕЛАРУСКАЯ МОВА (ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА)”

Для атрымання аб’ектыўнай інфармацыі аб ўзроўні паспяховасці студэнтаў мэтазгодна сістэматычна выкарыстоўваць розныя віды кантролю, сярод якіх: апераджальны, бягучы, тэматычны, прамежкавы і выніковы. Кожны з відаў кантролю ўжываецца на пэўным этапе навучання і выконвае ў педагагічным працэсе адну з функцый: стымулюючую, навучальную, дыягнастычную, выхаваўчую і інш.

Дыягностыка кампетэнцый па дысцыпліне можа мець розныя формы.

Вусны кантроль: фронтальнае, індывідуальнае, ушчыльненае (камбінаванае) апытванне на лекцыях і практычных занятках, вусныя паведамленні, вусны залік.

Пісьмовы кантроль: тэрміналагічныя дыктанты, пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую, рознаўзроўневыя кантрольныя заданні, у тым ліку не менш як дзве кантрольныя работы, пісьмовыя работы па аўдыторных (дамашніх) практыкаваннях, рэфераты, пісьмовы залік.

Тэставы кантроль: падбор кароткіх адказаў у адпаведнасці з заданнямі.

ПРЫКЛАДНЫЯ ТЭМЫ ВУСНЫХ ПАВЕДАМЛЕННЯЎ І РЭФЕРАТАЎ

1. Кастусь Астрожскі – славуты гетман Вялікага княства Літоўскага.
2. Давыд Гарадзенскі – слаўны абаронца Айчыны ад крыжакоў-заваёўнікаў.
3. Казімір Лышчынскі – выдатны беларускі гуманіст.
4. Барбара Радзівіл – чорная дама Нясвіжскага замка.
5. Мікалай Радзівіл Чорны – магутны рыцар нашай незалежнасці.
6. Францыск Скарына – беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар.
7. “Катэхізіс” С. Буднага – першая беларуская кніга.
8. Кастусь Каліноўскі – змагар за Бацькаўшчыну.
9. Мікола Гусоўскі і яго паэма “Песня пра зубра”.
10. Тадэвуш Касцюшка – выдатны палітычны і ваенны дзеяч Рэчы Паспалітай.
11. Мітрафан Доўнар-Запольскі – бацька беларускай гістарычнай навукі.
12. Прысуд выканаў невядомы: Ігнат Грынявіцкі.
13. Яўхім Карскі – бацька беларускай філалогіі.
14. Іван Луцкевіч – вястун нашаніўскай пары.
15. Вацлаў Ластоўскі – выдатны палітычны і культурны дзеяч.
16. Лёс і трагедыя: Усевалад Ігнатоўскі.
17. Зыгмунт Мінейка — сын Беларусі і нацыянальны герой Грэцыі.
18. “Залаты век” у гісторыі беларускай дзяржавы.
19. Славутыя жанчыны Беларусі.
20. Таямніцы Мірскага замка.
21. Старажытны Менск.
22. Замкі на зямлі Беларусі.
23. Саламея Русецкая – знакамітая лекарка і падарожніца XVIII ст.
24. Якуб Наркевіч-Ёдка – прафесар электраграфіі і магнетызму.
25. Уладзіслаў Дыбоўскі – рыцар навукі з Нянькава.
26. Станіслаў Нарбут – народны лекар з Браслава.
27. Ігнат Дамейка – сын Беларусі і народны герой Чылі.
28. Ян Чэрскі – славуты географ і падарожнік.
29. Аркадзь Смоліч і яго “Геаграфія Беларусі”.
30. Аляксандр Кавалеўскі – славуты вучоны-біёлаг.
31. Уладзімір Кавалеўскі — заснавальнік эвалюцыйнай палеанталогіі.
32. Сцяпан Кутарга – вучоны-прыродазнаўца, золаг і геолог.
33. Міхаіл Гамаліцкі – прафесар фізіялогіі.
34. Антон Жэбрак – вядомы вучоны-генетык і селекцыянер.
35. Аляксандр Чыжэўскі – Леанарда да Вінчы XX ст.
36. Увекавечаны і на Месяцы: Вітольд Цяраскі.
37. Чырвоная кніга Беларусі.
38. Белавежская пушча.
39. Бярэзінскі запаведнік.
40. Тапанімічныя назвы Беларусі.
41. Возера Нарач.
42. Тры назвы аднаго возера (Князь-возера, Жыцкае, Чырворае).

43. Возера Свіцязь.
44. Геалагічныя помнікі прыроды Беларусі.
45. Кветкі – жывыя барометры.
46. Дрэвы-помнікі на Беларусі.
47. Грыбы Беларусі (іх назвы ў беларускай і рускай мовах).
48. Рыбы Беларусі (іх найменні ў беларускай і рускай мовах).
49. Птушкі Беларусі (іх найменні ў беларускай і рускай мовах).
50. Табліца Мендзялеева (назвы хімічных элементаў у беларускай і рускай мовах).
51. Цудоўныя выдумкі прыроды.
52. У пошуках гармоніі Сусвету: Іван Яркоўскі.
53. Да ісціны – найпрасцейшым шляхам: Васіль Ермакоў.
54. Караль Чаховіч – эксперыментатар з Беластоцкай гімназіі.
55. Жыгімонт Урублеўскі – уладар холаду.
56. Аляксандр Садоўскі – даследчык таямніцаў святла.
57. “Арыфметыка” Л.Ф. Магніцкага.
58. Казімір Семяновіч – вынаходнік шматступеневай ракеты.
59. Карл Шыльдэр – “ракетны генерал”.
60. Казімір Чаркоўскі – аўтар арыгінальнага праекта падводнай лодкі.
61. Герман Мінкоўскі – выдатны нямецкі матэматык і фізік.
62. Мікалай Капернік – стваральнік навуковай карціны свету.
63. Еўклід і яго “Пачаткі”.
64. М.І. Лабачэўскі – заснавальнік неэўклідавай геаметрыі.
65. А.Ампер – заснавальнік сучаснай электрадынамікі.
66. Альберт Эйнштэйн і стварэнне тэорыі адноснасці.
67. Нільс Бор і яго квантавыя пастулаты.
68. Адкрыццё радыёактыўнасці: Анры Бекерэль.
69. Чарльз Бэбідж – вынаходнік першага камп’ютэра.
70. Французскі матэматык Алексіс Клод Клеро.
71. С.І. Вавілаў – знакаміты фізік-эксперыментатар.
72. К.Э. Цыялкоўскі – вынаходнік у галіне касманаўтыкі і ракетнай тэхнікі.
73. П.Л. Капіца – выдатны фізік і канструктар-наватар.
74. Рымская і арабская сістэмы лічбаў.
75. Адлік часу. Гісторыя календара.
76. Як мы лічым. 3 гісторыі лікаў.
77. 3 гісторыі дробаў.
78. Геаметрычныя фігуры (іх назвы ў беларускай і рускай мовах).
79. Беларускія назвы метрычных адзінак.
80. Венгерскі кубік Рубіка.
81. Арыфметычныя рэбусы.
82. “Фізікі” і “лірыкі”.
83. Крыж Еўфрасінні Полацкай – выдатны помнік старажытнага мастацтва.
84. Яўстах Тышкевіч – руплівец нашай старасветчыны.
85. Уладзіслаў Сыракомля – вяшчун славы і волі.
86. Светлай волі зычны звон: Алесь Гарун.

87. Прадвеснік Адраджэння: Францішак Багушэвіч.
88. Адам Міцкевіч – славуты паэт, вялікі сын нашага народа.
89. Язэп Драздовіч у гісторыі беларускага мастацтва.
90. Напалеон Орда і яго знакамітая серыя “Альбомы”.
91. Музыка ў камені: Нясвіжскі замак.
92. Марыя дэ Кастэлян – заснавальніца Нясвіжскага парку.
93. Мастацтва пэндзля і разца: жывапісныя палотны, фрэскі і скульптуры старажытнага Нясвіжа.
94. Слуцкія паясы.
95. Музеі г. Мінска.
96. Міхал Клеафас Агінскі – аўтар паланеза “Развітанне з Радзімай”.
97. Міхал Казімір Агінскі – гетман-кларнет.
98. Напалеон Орда і яго музычная спадчына.
99. Антоній Радзівіл – аўтар музыкі да оперы “Фауст”.
100. Нясвіжская Мельпамена: Францішка Уршуля Радзівіл (Вішнявецкая).
101. Радзівілы і тэатр.
102. Міхал Ельскі – скрыпач і кампазітар XIX ст.
103. Станіслаў Манюшка і яго музыка.
104. Рыгор Шырма і яго харавая капэла.
105. Загадка смерці Моцарта.
106. Музычныя школы на Беларусі ў XVI - XVIII стст.
107. 3 гісторыі беларускіх музычных інструментаў.
108. Славуцкія музычныя калектывы Беларусі.
109. Музыка ў маім жыцці.
110. Язэп Руцкі – выдатны педагог, пісьменнік і рэлігійны дзеяч.
111. Казімір Нарбут – вядомы прадстаўнік педагогічнай думкі на Беларусі 60-х гг. XVIII ст.
112. Ян Амос Каменскі – педагог-гуманіст.
113. Зігмунд Фрэйд – заснавальнік псіхааналізу.
114. К.Д. Ушыньскі – тэарэтык і рэфарматар педагогікі.
115. Развіццё педагогічнай думкі на Беларусі ў XVI–XVII стст.
116. Педагогічныя таварыствы на Беларусі ў XX ст.
117. Праблемы беларускага нацыянальнага выхавання.
118. Эмоцыі і эмацыянальны стан чалавека.
119. Здольнасці чалавека.
120. Почырк і характар.
121. Мова жэстаў.
122. Узаемаадносіны дзяцей і бацькоў.
123. Будзьце міласэрнымі!
124. Праблема “цяжкіх” падлеткаў.
125. Псіхалогія публічнага выступлення.
126. Інтэлект і яго развіццё.
127. Колер і яго ўздзеянне на псіхіку чалавека.
128. Асоба і калектывы: праблема лідэрства ў калектыве.
129. Тэмперамент і паводзіны чалавека.

ПЕРАЛІК СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦА ПРЫ ВЫВУЧЭННІ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ “БЕЛАРУСКАЯ МОВА (ПРАФЕСІЙНАЯ ЛЕКСІКА)”

Для атрымання аб’ектыўнай інфармацыі аб ўзроўні паспяховасці студэнтаў мэтазгодна сістэматычна выкарыстоўваць розныя віды кантролю, сярод якіх: апераджальны, бягучы, тэматычны, прамежкавы і выніковы. Кожны з відаў кантролю ўжываецца на пэўным этапе навучання і выконвае ў педагагічным працэсе адну з функцый: стымулюючую, навучальную, дыягнастычную, выхаваўчую і інш.

Дыягностыка кампетэнцый па дысцыпліне можа мець розныя формы.

Вусны кантроль: фронтальнае, індывідуальнае, ушчыльненае (камбінаванае) апытванне на лекцыях і практычных занятках, вусныя паведамленні, вусны залік.

Пісьмовы кантроль: тэрміналагічныя дыктанты, пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую, рознаўзроўневыя кантрольныя заданні, у тым ліку не менш як дзве кантрольныя работы, пісьмовыя работы па аўдыторных (дамашніх) практыкаваннях, рэфераты, пісьмовы залік.

Тэставы кантроль: падбор кароткіх адказаў у адпаведнасці з заданнямі.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстанавы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму
Сучасная беларуская літаратурная мова	Беларускага мовазнаўства	Удакладненне вучэбнай праграмы не патрабуецца.	Пратакол № 8 ад 23.03. 2018 г.
Культура маўлення	Беларускага мовазнаўства	Дубліраванне вучэбнага матэрыялу і неістотныя супярэчнасці паміж праграмамі ліквідаваны на этапе распрацоўкі вучэбных праграм	Пратакол № 8 ад 23.03. 2018 г.